

El 20-N i tot l'any, garantim els drets dels infants i joves

Propostes de la Fundació Pere Tarrés amb motiu del dia universal dels infants

> CONTEXT ACTUAL I REPTES

La pandèmia i les successives crisis econòmiques que hem viscut han cronificat la pobresa en moltes llars i han empitjorat les condicions de vida de la infància i la joventut a Catalunya. Algunes dades ens poden donar una pinzellada d'aquesta situació tant preocupant:

- **Pobresa infantil.** Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, el 32,5% dels infants menors de 16 anys es troba en risc de pobresa o exclusió social a Catalunya (quan la Unió Europea estava el 2019 per sota del 18,5%).
- **Abandonament escolar.** El 43% dels infants en risc d'exclusió abandona els seus estudis de forma prematura i els estudiants amb menys recursos repeteixen 5,5 vegades més que els que tenen millor situació econòmica, segons dades de Save the Children. Segons les darreres dades, l'abandonament escolar a Catalunya és del 16,9%, el que suposa 97.000 joves, mentre que el conjunt de països de la Unió Europea està per sota del 10%.
- **Salut mental.** El patiment mental infantil i juvenil i les ideacions de suïcidi entre aquesta franja de d'edat s'ha incrementat a Catalunya. Segons la recent enquesta de benestar emocional elaborada per la Generalitat, el 26,8% d'infants d'entre 11 i 18 anys (un de cada quatre) s'han autolesionat algun cop, mentre que el 43,4% han tingut pensaments de desitjar morir.
- **Desigualtat d'accés al lleure educatiu.** Les dades recents confirmen la greu desigualtat en l'accés a les activitats de lleure educatiu. 140.000 infants i adolescents no faran cap activitat extraescolar aquest curs, segons la plataforma Educació 360. A més, hi ha una enorme desigualtat entre nivells socioeconòmics: només el 66% dels infants i adolescents de nivell socioeconòmic familiar baix participen en aquestes activitats de lleure, mentre que en el cas del nivell alt, aquest percentatge és del 92%. Segons un estudi de la mateixa Fundació Pere Tarrés, tres de cada quatre famílies que sol·liciten beques per poder gaudir d'activitats d'estiu (un 77%) se situen per sota del llindar de pobresa.
- **Precarietat dels habitatges.** L'exclusió residencial de les famílies, i especialment les monomarentals, s'ha incrementat en els darrers anys per l'increment dels lloguers i l'activació de desnonaments. Segons un estudi de la Fundació Pere Tarrés en relació amb els infants dels seus centres socioeducatius, un 10% de les famílies ocupava un habitatge, un 8% vivia en una habitació, mentre un altre 46% considerava que tenia risc de perdre l'habitatge.
- **Escola inclusiva.** La inclusió educativa d'infants i adolescents amb necessitats educatives especials, tant a l'escola com al lleure, és encara una assignatura pendent.
- **Salut física i alimentació.** Els infants de famílies vulnerables fan menys esport i mengen de forma més desequilibrada, fet que provoca problemes de salut, obesitat o afeccions bucodentals.
- **Manca d'inversió pública.** A les polítiques d'infància i joventut només es dedica l'1% del PIB, una de les inversions més baixes d'Europa.

> UNA RESPOSTA COMPARTIDA A LES NECESSITATS DE LA INFÀNCIA

Aquestes dades tan colpidores constaten com **la infància no ha estat una prioritat política des de fa molt de temps**. Des de la Fundació Pere Tarrés hem fet arribar regularment les nostres propostes als representants polítics de les diferents institucions del nostre país.

Recentment s'han anunciat accions com l'elaboració d'una Estratègia de lluita contra la pobresa infantil a Catalunya o el Pacte per a la Infància a Catalunya, però encara hem de veure la concreció d'aquestes mesures.

La infància és una etapa clau en el desenvolupament i creixement de les persones, en la construcció de la seva personalitat i la configuració de les seves oportunitats futures. És necessari que els nens i les nenes creixin en entorns estimulants, participin en activitats i es puguin sentir segurs i estimats. La manca d'aquests contextos poden condicionar les seves trajectòries vitals.

És responsabilitat de tots els agents educatius, de la ciutadania i dels representats polítics ocupar-nos del benestar present i les oportunitats de futur dels nens i les nenes. Per això, amb motiu del Dia Universal dels Drets dels Infants, la Fundació Pere Tarrés proposa 10 punts claus amb la voluntat de posar el nostre gra de sorra a aquest imprescindible debat públic que ha de derivar en un veritable acompanyament a la infància per part de la societat.

> 10 PROPOSTES PER GARANTIR ELS DRETS DELS INFANTS

---

1. EDUCACIÓ EN EL LLEURE.

Promoure l'activitat d'educació en el lleure com ara els esplais o agrupaments escoltes garantint-los recursos suficients i estables (amb subvencions o convenis amb les administracions) i uns espais adequats per desenvolupar les seves activitats. Cal afavorir que **tots els infants puguin participar en activitats de lleure educatiu i culturals de qualitat**, tant al llarg del curs com a l'estiu, oferint oportunitats educatives a tots els nens i nenes, especialment als que estan en situació de vulnerabilitat: beques d'estiu i de menjador escolar i per extraescolars.

2. INFÀNCIA DE 0 A 3 ANYS.

Potenciar l'**acompanyament a la petita infància** (per sota dels 3 anys) amb escoles bressol i altres serveis que ofereixin experiències educatives enriquidores i permetin la conciliació familiar en aquesta etapa tan crítica en el creixement de la persona.

3. PARTICIPACIÓ INFANTIL.

Afavorir la participació dels nens i nenes en les qüestions que els afecten, trobant els mecanismes per escoltar-los d'acord amb el seu moment vital. Cal impulsar espais d'**escolta activa** sobre l'escola, la salut, el lleure i la cultura o els parcs infantils, entre d'altres.

4. INFÀNCIA AMB DISCAPACITAT.

Atendre les necessitats educatives especials afavorint **espais inclusius** en les diferents activitats i serveis, i posant els recursos perquè això sigui possible, de manera que els infants amb discapacitat o amb diferents diversitats puguin gaudir d'oportunitats educatives i de lleure al mateix nivell que la resta de nens i nenes.

5. SUPORT A LES FAMÍLIES.

Acompanyar les famílies perquè disposin de condicions laborals, culturals, educatives, habitacionals i sanitàries que permetin que els infants puguin viure i créixer en **llars amb condicions dignes i enriquidores**.

6. SALUT FÍSICA I MENTAL.

Afavorir la igualtat d'oportunitats en l'accés a la salut física, mental i emocional i vetllant per necessitats com ara l'esport, l'alimentació saludable, la salut mental, la salut bucodental, problemes de visió, dificultats d'aprenentatge o serveis de logopèdia, entre d'altres.

7. ÚS RESPONSABLE DELS MÒBILS.

Dissenyar una estratègia pública i desplegar programes educatius transversals per fomentar un ús responsable dels smartphones i de les tecnologies de la informació i comunicació en els infants i joves, amb l'objectiu de garantir la seva salut mental i el seu benestar emocional, tot facilitant espais de relacions personals enriquidores.

8. COORDINACIÓ DELS SERVEIS.

Impulsar la coordinació de tots els agents educatius i socials que treballen amb els infants, com escoles, serveis socials, centres de salut i centres d'educació en el lleure i no formal, potenciant el treball comunitari en benefici de famílies i de l'entorn.

9. CENTRES SOCIOEDUCATIUS.

Potenciar els centres socioeducatius o Serveis d'Intervenció Socioeducativa, assegurar que siguin integradors amb tots els infants amb una certa situació de vulnerabilitat, tant si es troben en situació d'alt risc com si no, i garantir el finançament adequat i l'estabilitat d'aquests espais per tal que puguin consolidar equips, especialment els que estan impulsats per entitats d'iniciativa social amb tradició i que són capaços de mobilitzar recursos i persones al servei de tothom.

10. CONCERT SOCIAL.

Instaurar el concert social com a mecanisme habitual de prestació de serveis socials i educatius, d'acord amb les fórmules legals vigents, de manera que el preu no sigui el factor determinant, i es ponderi la qualitat i l'arrelament al territori, i així es doni estabilitat a serveis, equips i entitats.

La infància és la prioritat de l'acció educativa i social de la Fundació Pere Tarrés. Des de fa més de 60 anys acompanyem els infants perquè visquin com a nens i nenes i creixin com a persones. Ho fem acompanyant-los en activitats educatives i socials de lleure que afavoreixen el seu creixement personal i facilitant la igualtat d'oportunitats per a tots els nens i nenes.

Barcelona, 20 de novembre de 2023